

CESTA DOMOV

PETER S. BEAGLE

CESTA
DOMOV

CESTA DOMOV

PETER S. BEAGLE

preložila

Lucia Nižníková Kollárová

slovar

The Way Home

Copyright © 2023 by Peter S. Beagle

All rights reserved.

Two Hearts

Copyright © 2005 by Peter S. Beagle

All rights reserved.

Sooz

Copyright © 2023 by Peter S. Beagle

All rights reserved.

Translation © Lucia Nižníková Kollárová 2024

Illustration © Kaja Baryška 2024

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2024

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

DVE SRDCIA

MÔJ BRAT WILFRID STÁLE HOVORÍ, AKÉ JE nespravodlivé, že sa to všetko stalo mne. Lebo som dievča a decko, navyše príliš hlúpe, aby si vedelo zaviazat šnúrky na sandáloch. Ale ja si myslím, že to je spravodlivé. Všetko sa stalo tak, ako sa malo. Okrem tých smutných udalostí, ale možno aj tie.

Volám sa Súz a mám deväť rokov. O mesiac budem mať desať, presne na výročie dňa, keď sa u nás objavil gryf. Podľa Wilfrida prišiel kvôli mne, pretože keď sa dozvedel, že sa narodilo najškaredšie dieťa na svete, rozhodol sa ho zjesť, no nakoniec som aj preňho bola príliš škaredá. Takže sa zahniezdil v Polnočnom lese – voláme ho tak pre temnotu, ktorá v ňom vládne aj cez deň –, zostal tam a požíрал naše ovce a kozy. To gryfy robia, keď sa im niekde zapáči.

Nikdy však nezjedol dieťa, teda až do tohto roka.

Videla som ho iba raz – myslím predtým –, vznášal sa v noci nad stromami ako druhý mesiac. Ibaže mesiac tam vtedy nebol. Na celom svete neexistovalo nič, len gryf, na levom tele a orlích krídlach mu plápolalo zlaté perie, dlhé predné pazúry vyzerali ako zuby a obludný zobák veľkosťou akosi nepasoval k hlave. Wilfrid vraví, že som pre to plakala tri dni, no vymýšľa si, a *nie je* pravda ani to, že som sa schovávala v pivnici, lebo v skutočnosti som tie dve noci spala v stodole s našou sučkou Malkou. Vedela som totiž, že Malka nedovolí, aby sa mi niečo stalo.

Ani moji rodičia by to nedovolili, keby tomu mohli zabrániť. Lenže Malka je najväčší a najdivokejší pes v dedine a ničoho sa nebojí. A potom, keď gryf uniesol kováčovu dcérku Johanu, nedalo sa nevidieť, ako otec vydesene behá sem a tam po dedine s ostatnými chlapmi a snaží sa zorganizovať akúsi hliadku, ktorá by vždy ľudí varovala, že sa gryf blíži. Viem, že sa bál o mňa a o mamu a robil všetko pre to, aby nás ochránil, ale necítila som sa o nič bezpečnejšie. Zato s Malkou áno.

Aj tak nikto netušil, čo má robiť. Ani môj otec, nik. Bolo zlé, už keď si gryf bral ovce, lebo u nás skoro každý predáva vlnu alebo syr, či výrobky z ovčej kože, aby sa uživil. No keď začiatkom minulej jari uniesol Johanu, všetko sa zmenilo. Vyslali sme poslov ku kráľovi – dokopy troch – a od kráľa nám vždy prišiel niekto na pomoc. Prvýkrát to bol rytier, celkom sám. Volal sa Duros a dal mi jablko. Spievajúc odcválal do Polnočného lesa, aby našiel gryfa, a už nikdy sme ho nevideli.

Druhýkrát – po tom, čo gryf uniesol Lulihu, chlapca, ktorý pracoval pre mlynára – poslal kráľ päť rytierov. Jeden

z nich sa vrátil, ale zomrel, skôr ako stihol komukoľvek prezradiť, čo sa stalo.

Tretí raz prišla celá vojenská eskadra. Tak to povedal otec. Nevie, koľko vojakov je v eskadre, ale bolo ich veľa. Dva dni boli rozlezení po celej dedine, všade rozostavili stany, v každej stajni erdzali ich kone a kráľovi muži sa v krčme vystatovali, ako sa čoskoro za nás, úbohých sedliakov, s tým gryfom porátajú. Keď maširovali do Polnočného lesa, dali si vyhrávať do kroku – pamätám si to a pamätám si tiež, ako potom hudba stíchla a tie zvuky, ktoré sme krátko nato počuli.

Potom už dedina ku kráľovi nevyslala nikoho. Nechceli sme, aby zomierali ďalší jeho vojaci, lebo nám aj tak nijako nepomohli. Od tých čias sa všetky deti ponáhľali domov, len čo začalo zapadať slnko, pretože gryf sa prebúdzal z denného odpočinku a vyrážal na lov. Nemohli sme sa spolu hrať, behať po dedine, strážiť rodičovské stáda ani spať pri otvorenom okne, pretože sme sa báli gryfa. Nezostávalo mi iné, len si čítať knihy, ktoré som už poznala naspamäť, a sťažovať sa mame a otcovi, ktorí boli príliš vyčerpaní z toho, ako strážili Wilfrida a mňa, aby sa nami zapodievali. Strážili aj ostatné deti, striedali sa s inými rodinami, dávali pozor na ovce a kozy, takže boli ustavične unavení a vystrašení. A väčšinu toho času sme sa hnevali jeden na druhého. Tak ako všetci v dedine.

A potom gryf uniesol Felicitu.

Felicita nevedela rozprávať, ale už od malička bola mojou najlepšou kamarátkou. Rozumela mi lepšie než ktokoľvek iný a hrávali sme sa zvláštnym spôsobom, akým sa už nikdy s nikým nebudem hrať. Jej rodina si myslela, že len plytvá jedlom, keď ju živí, lebo žiadny chlapec by sa neoženil

s takým hlúpym dievčaťom, a tak ju väčšinou nechali jesť u nás.

Wilfrid sa rád vysmieval z jej šeptavého kvákania, čo bol jediný zvuk, ktorý dokázala vydať. No udrela som ho kameňom a odvtedy si to už nedovolil.

Nevidela som, ako sa to stalo, no neustále ma to máta. *Vedela*, že nemá chodiť von, ale rada k nám večer chodievala na návštevu. U nich doma si nikto nevšimol, že je preč. Nikto z nich si Felicitu nikdy nevšimol.

V deň, keď som sa dozvedela, že moja kamarátka zmizla, osobne som sa vypravila za kráľom.

Presnejšie v tú *noc*, lebo za denného svetla som nemala šancu dostať sa z domu ani odísť z dediny. Vlastne neviem, čo by som si počala, nebyť môjho strýka Ambróza. Práve sa chystal s nákladom ovčích kožušín na trh do Čarobrán a to človek musí vyraziť ešte pred svitaním, aby bol na mieste, keď sa trh začne. Strýko Ambróz je môj najlepši strýko, ale vedela som, že ho nemôžem požiadať, aby ma vzal ku kráľovi – hneď by utekal za mojou mamou a povedal jej, aby mi dala síru a melasu a uložila ma do postele s horčičnou náplastou. Síru a melasu strýko dáva aj svojmu *koňovi*.

Tak som v ten večer včasnšie zaľahla do postele a počkala, kým všetci zaspia. Chcela som na vankúši nechať odkaz, ale vždy keď som niečo napísala, roztrhala som to a hodila do kozuba. Navyše som sa bála, že sa niekto z rodiny zobudí alebo strýko Ambróz odíde bezo mňa. Napokon som napísala len: *Čoskoro sa vrátim*. Nevzala som si so sebou oblečenie ani nič iné okrem kúska syra, lebo som bola presvedčená, že kráľ musí bývať niekde blízko Čarobrán, čo je jediné veľké mesto,

ktoré som kedy videla. Mama s otcom odľukovali vo svojej izbe, no Wilfrid zaspal pred kozubom a vždy keď sa to stane, nechajú ho tam do rána. Keby ste ho zobudili, aby si šiel lahnúť do postele, metal by sa a kričal. Neviem, prečo to robí.

Stála som nad ním a dlho som sa naňho pozerala. Keď spí, nevyzerá tak protivne. Mama prisypala do kozuba uhlie, nech sa oheň udrží do zajtrajšieho pečenia chleba, a nad ním sa sušili otcove moleskinové nohavice, pretože popoludní sa po pás brodil v rybníku, aby zachránil uviaznuté jahňa. Trochu som ich posunula, aby sa nechytily od plameňov. Natiahla som hodiny – Wilfrid to má robiť každý večer, ale vždy zabudne – a predstavovala som si, ako ich všetci budú počuť tikať, keď ma ráno budú hľadať, príliš vydesení, aby sa naraňajkovali. Otočila som sa, že sa vrátim do svojej izby.

Vzápätí som sa však znova zvrtila a vyliezla som cez okno v kuchyni, lebo vchodové dvere príšerne vŕzgajú. Bála som sa, že sa v stodole zobudí Malka a hneď pochopí, že mám niečo za lubom, lebo ju nikdy nedokážem oklamať. No nezobudila sa. Takmer celou cestou, čo som bežala k domu strýka Ambróza, som tajila dych a potom som sa vyškríabala rovno do voza s ovčiami kožušinami. Noc bola chladná, ale pod kožušinami bolo horúco, odporne to páchlo a nebolo tam čo robiť, mohla som len ležať a čakať na strýkov príchod. A tak som väčšinu času myslela na Felicitu, aby som nemala výčitky, že som odišla z domu a všetkých opustila. To samo osebe bolo zlé – nikdy predtým som nikoho blízkeho *nestratila*, nie *navždy* –, a predsa to bolo iné.

Neviem, kedy strýko Ambróz konečne prišiel, lebo som vo voze zaspala a zobudila som sa, až keď sa roztriasol,

čosi zarachotilo a ozvalo sa trepotavé zaerdžanie, aké vydáva kôň, keď ho prebudíte a jemu sa to nepáči – a vyrazili sme do Čarobrán. Mesiac zapadal skoro, no videla som, ako sa okolo nás mihá dedina, v jeho svetle nevyzerala strieborná, ale malá a pochmúrna, bez jedinej farby. A napriek tomu som sa skoro rozplakala, lebo sa mi zrazu zdala taká vzdialená, hoci sme ešte neminuli ani napájadlá pre dobytok, a mala som pocit, že ju už nikdy neuvidím. Najradšej by som odtiaľ hneď vyliezla, no nebolo cesty späť.

Pretože gryf ešte bdel a bol na love. Pod ovčími kožušinami som ho, pravdaže, nevidela (a aj tak som mala zažmúrené oči), ale jeho krídla vydávali zvuk, ako keď naraz brúsíte tisíc nožov, a podchvíľou sa ohlásil, znel desivo, tak ticho a jemne, ba dokonca trochu smutne a *vydesene*, akoby napodobňoval výkrik, čo sa vydral Felicite z hrdla, keď ju schmatol. Zahrabala som sa čo najhlbšie pod kožušiny a snažila sa znova zaspáť, no nešlo to.

Čo bolo vlastne dobre, lebo som nemala chuť trmáčať sa celú cestu do Čarobrán, aby ma tam potom strýko Ambróz našiel, keď bude vykladať kožušiny na trhovisku. Takže keď som už gryfa nepočula (gryfy nelovia ďaleko od svojich hniezd, pokiaľ nemusia), vystrčila som hlavu ponad zadnú stenu voza a pozorovala som hviezdy, ako jedna za druhou zhasínajú, ako sa obloha rozjasňuje. Mesiac zapadol, zdvihol sa ranný vánok.

Keď voz prestal nadskakovať a triasť sa, pochopila som, že sme zabočili na Kráľovskú cestu, a len čo som začula, ako kravy mľaskajú a tíško sa medzi sebou rozprávajú, zoskočila som dolu. Chvíľu som tam stála, oprašovala zo seba

prach a chlpy z kožušín a pozorovala som, ako sa voz strýka Ambróza pomaly vzdáľuje. Nikdy som nebola sama tak ďaleko od domova. Ani som sa necítila tak osamelo. Vánok mi obtieral suchú trávu o členky a ja som nemala ani potuchy, ktorým smerom sa vydať.

Nepoznala som ani kráľovo meno – nikto mu nikdy nepovedal inak než *kráľ*. Vedela som, že nebýva v Čarobránoch, ale vo veľkom hrade niekde obďaleč, no obďaleč je jedna vec, keď sa veziete na voze, a celkom iná, keď kráčate po svojich. Stále som myslela na to, ako sa moja rodina zobudí a bude ma hľadať, a pri pohľade na pasúce sa kravy som vyhladla, ibaže všetok syr som zjedla ešte vo voze. Kiežby som pri sebe mala mincu – nie preto, aby som si niečo kúpila, ale preto, aby som ju vyhodila do vzduchu a ona mi naznačila, či sa mám vydať doľava alebo doprava. Skúšala som to s ploskými kamienkami, no keď dopadli na zem, nevedela som ich nájsť. Napokon som vykročila doľava – len preto, že na ľavej ruke nosím strieborný prstienok, ktorý mi dala mama. Navyše tadiaľ viedol akýsi chodník a mne napadlo, že sa mi možno podarí obísť Čarobrány a potom sa rozhodnem, čo ďalej. Som dobrá chodkyňa. Ak mi doprajete dostatok času, dôjdem kamkoľvek.

Po ozajstnej ceste je to celkom ľahké. Chodník sa však zakrátko stratil, musela som sa predierať pomedzi husto rastúce stromy a potom cez toľko ostružinových šľahúňov, že som mala vlasy plné trňov a ruky dodriapané, krvavé. Bola som unavená, spotená a skoro som plakala – *skoro* – a kedykoľvek som si sadla, liezli po mne chrobáky a všelijaká háved'. Potom som odkiaľsi začula zurčanie vody

a zrazu ma prepadol obrovský smäd, takže som sa snažila dostať k tomu zvuku. Väčšinu cesty som sa musela plaziť, príšerne som si pritom dorážala lakte a kolená.

Nebol to veľký potok – na niektorých miestach voda siahala sotva po členky –, ale tak ma potešilo, že ho vidím, až som ho takpovediac objímala a bozkávala, s tvárou ponorenou do vody, ako to robievam s Malkinou starou smradlavou srstou. Pila som, koľko som vládala, potom som si sadla na kameň a nechala drobnú rybkú, aby ma štekľila po príjemne chladných nohách, na pleciach som cítila slnko a nemyslela som na gryfy ani na kráľov, ani na svoju rodinu, ani na nič iné.

Vzhliadla som, až keď som začula, ako kúsok proti prúdu zaerdžali kone. Hrali sa s vodou tak, ako to kone zvyknú, fúkali do nej bubliny ako deti. Boli to staré stajňové kusy – jeden hnedák, druhý sivko. Sivkov jazdec nebol v sedle, stál na zemi a obzeral koňovi ľavú prednú nohu. Nedovidela som tam dobre – obaja pocestní mali na sebe obyčajné tmavozelené plášte a také obnosené nohavice, až sa nedať rozoznať farba –, takže som netušila, že jeden z jazdcov je žena, kým som nezačula jej hlas. Príjemný a hlboký, ako mala Zamatová Joana, dáma, na ktorú som sa mamy nesmela vypytovať, ale skrýval v sebe aj niečo drsné. Keby chcela, dokázala by zaškriekať ako jastrab. „Kamienok nevidím,“ vravela. „Že by to bol trň?“

Druhý jazdec, ten na hnedákovi, odvetil: „Alebo odrenina. Ukáž, pozriem sa.“

Jeho hlas bol ľahší a mladší, ale už som vedela, že je to muž, lebo bol veľmi vysoký. Zosadol z hnedáka a žena od-

stúpila, aby mohol koňovi nadvihnúť kopyto. Než to urobil, položil mu ruky na hlavu, každú z jednej strany, a povedal niečo, čo som nepočula. *A kôň mu odpovedal.* Nezaerdžal ani neodfrkol, nebol to zvuk, aký vydávajú kone, ale taký, ako keď jeden človek prehovára k druhému. Lepšie to opísať nedokážem. Potom sa vysoký muž sklonil, uchopil kopyto, dlho sa naň díval a kôň sa nepohol ani nešibol chvostom, nič.

„Kamenná trieska,“ usúdil muž po chvíli. „Je veľmi malá, ale zaryla sa hlboko pod kopyto a okolo nej sa nalieva vred. Nechápem, prečo som si to hneď nevšimol.“

„Nuž,“ žena sa dotkla jeho pleca. „Nemôžeš si všimnúť všetko.“

Vysoký muž pôsobil, akoby sa na seba hneval, ako môj otec, keď zabudne zavrieť bránu na pastvine a susedov čierny baran vbehne dnu a bije sa s naším úbohým starým Augustínom. „Môžem. Mal by som,“ namietol. Potom sa koňovi otočil chrbtom, sklonil sa nad prednou nohou, ako to robieva náš kováč, a pustil sa do práce.

Nevidela som, čo presne robí. Nemal rašpľu ani kováčske kliešte. Jediné, čo viem *určite*, je, že koňovi spieval. Nie som si istá, či to bol naozajstný spev. Znelo to skôr ako vymyslené riekanky, ktoré si pospevujú malé deti, keď sa samy hrajú v blate. Nemalo to žiadnu melódiu, len vysoké a nízke tóny, *di-da, di-da, dí...* nudné aj na koňa, pomyslela som si. Odrazu prestal spievať, vstal a v ruke držal niečo, čo sa na slnku lesklo podobne ako potok. Ukázal to koňovi. „Pozri,“ povedal, „toto tam bolo. Už je to v poriadku.“

Odhodil to a znova zdvihol kopyto, nespieval, iba sa ho zľahka dotkol jedným prstom a prechádzal po ňom, znova

a znova. Potom ho položil na zem, kôň raz silno dupol, zaerdžal a vysoký muž sa otočil k žene: „Mali by sme sa tu dnes utáboriť na noc. Oba sú unavené a mňa bolí chrbát.“

Žena sa zasmiala. Bol to hlboký, láskavý, pomalý zvuk. Nikdy som podobný smiech nepočula.

„Najväčšieho čarodejníka, ktorý chodí po tomto svete, bolí chrbát? Uzdrav si ho, ako si uzdravil môj, keď na mňa spadol strom. Tuším ti to trvalo päť minút.“

„Oveľa dlhšie,“ poznamenal muž. „Nepamätáš si to, bola si v delíriu.“ Dotkol sa jej vlasov, boli husté a krásne, hoci už prevažne šedivé. „Vieš, ako to so mnou je,“ dodal. „Príliš sa mi páči byť smrteľníkom, aby som na seba používal mágiu. Tá to celé kazí – akosi ten pocit otupuje. Už som ti to predsa hovoril.“

Žena zo seba vyrazila: „Uhhmm,“ spôsobom, akým som to tisíckrát počula vysloviť moju mamu. „Ja som smrteľná celý život a niekedy...“

Nedokončila, čo chcela povedať, vysoký muž sa usmial a bolo jasné, že si ju doberá: „Niekedy čo?“

„Nič,“ odvetila žena, „nič, nič.“ Znelo to trochu podráždene, ale potom ho chytila za ruky a iným tónom doložila: „Niekedy – zvyčajne skoro ráno –, keď vietor vonia kvetmi, ktoré nevidím, v sadoch zahalených oparom sa hrajú srnky a ty zívaš, mrmleš si popod nos, škrabeš sa na hlave a hundreš, že dážd' a možno dokonca krupobitie príde ešte pred zotmením, v také rána si z celého srdca želám, aby sme obaja žili večne, a pomyslím si, že si bol veľký blázon, keď si sa toho vzdal.“ Znova sa zasmiala, tentoraz to znelo trochu rozochvene. „Potom spomínam na to, na čo by som radšej

nemyslela, zovrie mi žalúdok a začnú ma *trápiť* iné veci – je jedno, aké a kde bolia, či v tele, v hlave alebo v srdci. Nato mi napadne: *Nie, asi nie, možno nie.*“ Vysoký muž ju objal okolo pliec a ona na chvíľu hlavou spočinula na jeho hrudi. To, čo vravela potom, som nepočula.

Nemyslím, že som čímsi zašuchotala, ale muž zrazu zvýšil hlas, nedíval sa na mňa ani nezdvihol hlavu, a povedal: „Dieťa, máme tu jedlo.“ Najprv som sa nedokázala ani pohnúť, tak som sa zlakla. Cez husté krovie a všetky tie jelše ma predsa *nemohol* vidieť! Po chvíli som si spomenula, aká som príšerne hladná, a vykročila som k nim, ani som si neuvedomila, že to robím. Vlastne som sa dívala na svoje nohy a sledovala ich, akoby patrili niekomu inému, boli hladné a ja som ich mala odniesť k jedlu. Muž a žena stáli celkom bez pohnutia a čakali na mňa.

Keď som podišla bližšie, žena vyzerala mladšie ako jej hlas a vysoký muž pôsobil staršie. Nie, to nie je ono, tak to nemyslím. Vôbec nebola mladá, ale tie šedivé vlasy dodávali jej tvári mladistvý výraz, a telo držala vzpriamene ako tá pani, čo chodievala k nám do dediny, keď ženy rodia. Aj tá sa tvári podobne meravo a nemám ju rada. Tvár tejto ženy nebola krásna, ale bola to tvár, ku ktorej sa chcete pritúliť počas chladnej noci. Lepšie to vyjadriť neviem.

Ten muž... raz pôsobil mladšie ako môj otec a chvíľu nato vyzeral starší než ktokoľvek, koho som poznala, azda ešte starší, ako by ľudia *mali* byť. Nemal jediný šedivý vlas, zato veľa vrások, ale nie o tom chcem hovoriť. Jeho oči. Oči mal zelené, zelené, *zelené*, nie ako tráva ani ako smaragdy – smaragd som už videla, ukázala mi ho Cigánka –, ani ako

jablká, limetky a podobne. Možno boli ako oceán, ale oceán som nikdy nevidela, takže neviem. Ak vojdete hlboko do lesa (nie do Polnočného lesa, to iste nie, ale do akéhokoľvek iného lesa), skôr či neskôr vždy dôjdete na miesto, kde majú zelenú farbu dokonca aj *tiene*, a presne také boli jeho oči. Spočiatku som sa ich bála.

Žena mi podala broskyňu a sledovala, ako do nej hryziem, príliš hladná, aby som za ňu poďakovala. „Čo tu robíš, dievča? Stratila si sa?“ spýtala sa.

„Nie, nestratila,“ zamumlala som s plnými ústami. „Len neviem, kde som, a to je rozdiel.“ Obaja sa zasmiali, ale nebol to nepríjemný ani posmievačný smiech. „Volám sa Súz a idem za kráľom,“ pokračovala som. „Býva niekde blízko, však?“

Pozreli sa na seba. Neviem, čo si mysleli, vysoký muž však nadvihol obočie a žena pomaly zavrtila hlavou. Dlho sa na seba dívali, potom žena povedala: „No, blízko nie, ale ani ďaleko. Sami máme v úmysle navštíviť ho.“

„Dobre,“ odvetila som. „To je *dobre*.“ Snažila som sa vyjadrovať dospelo ako oni, ale bolo to ťažké, pretože ma veľmi potešilo, keď som zistila, že ma môžu vziať ku kráľovi. „Pôjdem teda s vami,“ vyhlásila som.

Žena bola proti, skôr ako som dokončila vetu. „To nemôžeme,“ povedala vysokému mužovi. „Nevieme, ako sa veci majú.“ Zdalo sa, že je z toho smutná, no zároveň pôsobila rozhodne. „O teba si starosti nerobím, dievča,“ otočila sa ku mne. „Kráľ je dobrý človek a náš starý priateľ, ale ubehlo veľa času a králi sa menia. Dokonca viac než iní ľudia.“

„Musím za ním ísť,“ trvala som na svojom. „Vy si choďte, kam chcete. Ale ja sa domov nevrátim, kým sa s ním nestretnem.“ Dojedla som broskyňu, muž mi podal kúsok sušenej ryby a usmial sa na ženu, keď som sa do nej zahryzla. Tlmene jej povedal: „Tak sa mi zdá, že si obaja pamätáme, ako sme prosili, aby nás zobrali na výpravu. Nechcem hovoriť za teba, ale ja som doslova žobronil.“

Žena sa nedala. „Môžeme ju tým vystaviť veľkému nebezpečenstvu. Nemal by si tak riskovať, nie je to správne!“

Chcel namietat, no skočila som mu do reči – mne by za to mama uštedrila zaucho cez polovicu kuchyne. „Veľké nebezpečenstvo mi hrozí tam, odkiaľ som *prišla!*“ kričala som na nich. „V Polnočnom lese sa zahniezdil gryf a zožral Johanu a Luliho – a moju Felicitu!“ A potom som sa *rozplakala* a bolo mi to jedno. Stála som tam, triasla som sa, narietkala a pustila som sušenú rybu na zem. Chcela som ju zdvihnúť, stále som však plakala tak veľmi, že som na ňu ani nedovidela, a tá žena ma chlácholila a podala mi svoju šatku, aby som si usušila slzy a vysmrkala nos. Pekne voňala.

„Dieťa,“ prihovoril sa mi vysoký muž, „dieťa, neber si to tak, o gryfovi sme nevedeli.“ Žena si ma pritískala, uhládzala mi vlasy a gánila naňho, akoby to bola jeho vina, že takto zavýjam. „Pravdaže ťa vezmeme so sebou, dievčatko,“ vravela, „pravdaže vezmeme. Stala sa vám strašná vec, ten gryf, ale kráľ bude vedieť, čo s tým. Kráľ gryfov chrúme na raňajky – natiera si ich na hrianky s pomarančovou marmeládou a hltá ako zákusok, prisahám.“ A tak ďalej, hovorila hlúposti, ale cítila som sa lepšie, a ten muž ma stále prosil, aby som už neplakala. Nakoniec som prestala, keď

z vrecka vytiahol veľkú červenú vreckovku, skrútil ju, za-
uzlil do tvaru vtáčika a nechal ho odletieť. Strýko Ambróz
robieva triky s mincami a mušľami, ale toto veru nedokáže.

Volal sa Šmendrik, doteraz je to najsmiešnejšie meno,
aké som v živote počula.

Žena si hovorila Drsná Molly. Nevyrazili sme hneď, kvô-
li koňom, namiesto toho sme sa tam utáborili. Čakala som,
že ten muž, Šmendrik, všetko vykúzlil, ale on iba založil
oheň, vytiahol deky a nabral vodu z potoka ako hocikajký
iný človek, kým žena odstrojila kone a nechala ich pásať sa.
Ja som nazbierala drevo na oheň.

Tá žena, Molly, mi povedala, že kráľ sa volá Lír a po-
znajú ho od čias, keď bol ešte veľmi mladý a nebol kráľom.
„Je to ozajstný hrdina,“ vravela. „Drakobijec, zabijak obrov,
záchranca panien, riešiteľ neriešiteľných hádaniek. Možno
je najväčším hrdinom zo všetkých, lebo je aj dobrý človek.
A to oni nie sú vždy.“

„No nechcela si, aby som sa s ním stretla,“ podotkla som.
„Prečo?“

Molly si vzdychla. Sedeli sme pod stromom, pozoro-
vali sme, ako zapadá slnko, a ona mi z vlasov vyčesávala
trne. „Už je starý,“ odvetila. „Šmendrik má problémy s ča-
som – raz ti poviem prečo, je to dlhý príbeh – a nechápe, že
Lír už možno nie je tým, kým býval. Môže to byť smutné
stretnutie.“ Začala mi splietať vlasy okolo hlavy do vrkôčič-
kov, aby mi neprekážali. „Vieš, Súz, z tejto cesty mám od
začiatku zlý pocit. Lenže Šmendrik si *zaumienil*, že Lír nás
potrebuje, a tak sme tu. Nedá sa mu odporovať, keď si nie-
čo vezme do hlavy.“

„Dobrá žena sa s mužom nemá hádať,“ vyhlásila som. „Moja mama vraví, že treba počkať, kým pôjde von alebo zaspí, a potom si urobiť po svojom.“

Molly sa rozosmiala tým svojím sýtym, zábavným smiechom, ktorý pripomínal hlboké žblnkanie. „Súz, poznám ťa len chvíľu, ale stavila by som každú pencu, čo mám – aj tie Šmendrikove –, že ty sa budeš hádať aj vo svadobnú noc, nech si vezmeš kohokoľvek. Tak či onak, ja a Šmendrik nie sme manželia. Len sme spolu, to je všetko. Sme spolu už veľmi, veľmi dlho.“

„Aha.“ Nepoznala som ľudí, ktorí by spolu žili tak, ako mi opísala. „No *vyzeráš* ako vydatá. Tak trochu.“

Mollin výraz sa nezmenil, ale objala ma okolo pliec a chvíľu ma pevne držala. Potom mi zašepkala do ucha: „Nevydala by som sa zaňho, ani keby bol posledný muž na svete. V posteli jedáva divoké reďkovky. *Chrum, chrum, chrum*, celú noc – *chrum, chrum, chrum*.“ Zachichotala som sa a ten vysoký muž sa na nás zadíval z miesta, kde v potoku umýval panvicu. Zalievali ho posledné slnečné lúče a zelené oči mal jasné ako mladé lístie. Jedným na mňa žmurkol a ja som to žmurknutie *cítila*, ako keď vás v horúci deň na pokožke pohladí slabý vánok.

Potom sa znova pustil do drhnutia panvice.

„Bude nám cesta ku kráľovi trvať dlho?“ spýtala som sa. „Vravela si, že nebýva ďaleko. Bojím sa, že gryf niekoho zožerie, kým budem preč. Musím sa čo najskôr vrátiť domov.“

Molly mi dokončila účes a jemne ma zaťahala za vlasy, aby som zdvihla hlavu a pozrela sa jej do očí. Boli také sivé ako Šmendrikove zelené a už som vedela, že podľa jej ná-